

سلمان ساوجی

پیشہ، یاد می

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

ماهريس

عنوان و نام: آور: سلمان ساوجی / رشید یاسمی، ۱۳۴۹-

مشخصات نشر: ماهريس ۱۳۹۸

مشخصات فیزی: ۱۱۰ ص

شابک: ۶-۴۳-۲۹-۹۰-۶۰-۷۸

موضوع: تاریخ و نقد شعر فارسی

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۸ س ۸۲/۲۸۴/۲۵

رده‌بندی دیویی: ۸۶۱/۳۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۵۳۹۲۰۷

انتشارات ماهريس به هیچ عنوان از برجسب برای تغییر استفاده نمی‌کند.

سلمان ساوجی

ناشر: انتشارات ماهريس

طراح جلد: محمداقبر جاوید

چاپ متن: ترنج | صحافی: کادوس

ویراستار: محسن طباطبایی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۳۹۸

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

دفتر انتشارات

میدان انقلاب، خیابان مارگر جنوبی

تقاطع لبافی‌نژاد، شماره ۶۲

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۲۱۵۰

www.nashremahris.com

@nashremahris

@ketabfarhang

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب برای انتشارات ماهريس محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر، انتشار الکترونیکی) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.

فهرست

۷	فصل اول: پدر سلمان و سال ولادتش
۱۵	فصل دوم: ورود به خدمت جلایریه
۲۳	فصل سوم: دلشاد خاتون و فرزندان او
۳۱	فصل چهارم: سفری به ساوه
۳۵	فصل پنجم: سدران، اوئیس
۴۵	فصل ششم: سلمان، پادشاهان آل مظفر
۵۱	فصل هفتم: دارایی
۶۱	فصل هشتم: امراض و معالجات سلمان
۶۹	فصل نهم: خاتمه زندگانی
۸۱	فصل دهم: مذهب، اخلاق، عقاید حقه
۹۹	فصل یازدهم: شهرت سلمان و عقاید دیگران
۱۰۹	فصل دوازدهم: سلمان و شعرای متقدم
۱۲۱	فصل سیزدهم: سلمان و حافظ
۱۲۷	فصل چهاردهم: کلیات سلمان
۱۳۷	فصل پانزدهم: فضایل و مضامین

مقدمه

همیشه تاریخ ادبی ایران وقتی ممکن خواهد شد که احوال شعرا و فضلا فرداً فرداً مورد استیصال کامل قرار بگیرد. از این نظر تمام قرون یکسان نیست. به عقیده نگارنده چهار رقت هم در ادبیات ایران هست که از سایر اوقات امتیاز دارد.

اول: دوتایی که بدو اصله پس از استیلای عرب واقع می‌شود.

دوم: قرنی که شاه انقراض سلطنت مغول است.

سوم: عهد شاه عباس و یکصد سال بعد از او که امتداد امنیت و رواج تجارت و صنعت و تعمیم مذهب تشیع ایران را با کل رض نموده است.

چهارم: زمان انقلاب جدید و تغییر حکومت که آزادی مطبوعات و انتشار افکار اروپایی، اوضاع را دیگرگون کرده است.

چندی پیش در نظر گرفتم که تأثیر حمله مغول را به طور تحقیق و با شواهد و اسناد کافی در ادبیات ایران مطالعه کرده و کتابی تدویر کنم.

قرن هفتم و هشتم هجری هر دو زمان تاخت و تاز مغول است؛ نخستین را اختیار نکردم زیرا که ایران تا اواخر این قرن هنوز تأثیر مغول را نپذیرفته و از آثار قرن سابق برخوردار بوده است. اما قرن هشتم واقعاً قرن مغولی است اگر اثری از این قوم در صنایع و ادبیات ایران مانده باید در این قرن جستجویش کرد. اتفاقاً این عهد با وجود شعرای نامدار مثل ابن یمین و سلمان و حافظ و خواجه و عراقی و عبید زاکان و نزاری و غیره از لحاظ ادبی کم‌تر از سایر قرون مورد توجه قرار گرفته است.

برای این که اختصاصات ادبی این عهد معرفی گردد لازم بود شعرای آن یکان یکان شناخته شوند و سبک و دوره زندگی و معاصرین هر یک تعیین گردد؛ به این نظر در سال ۱۳۰۲ شمسی نگارنده شروع کرد به تحقیق احوال ابن یمین فریومدی. این تحقیق کتابی شد دارای ۱۵۰ صفحه و به همت صاحب کتابخانه شرق طبرستان گردید. پس از آن برحسب قدمت زمانی سلمان ساوجی را اختیار کردم و این که از نظر رباب بصیرت می گذرد.

در خلال این احوال راجع به سایر شعرای آن عصر مثل عبید زاکان و حافظ شیرازی و خواجو و کسایی غیره نیز اطلاعاتی فراهم آمده است که هر یک در خور تالیفی جداگانه خواهد بود.

سلمان از شعرای درجه نخست است اگر اوالش به این تفصیل طبع می شود نه از آن سبب است که به نظر نگارنده هفتاد و نسبت به اشعار فرخی و عنصری که هنوز مورد توجه خاصی نشده اند دارای امتیاز است بلکه به عقیده نگارنده هر شاعری از خرد و بزرگ سزاوار همین قدر و بیش از این ستایش و ستاره و روزی باید اوقات یکی از عشاق ادبیات را به خود مشغول سازد.

معمولاً مولفین عاجزانه تمنای عفو و اغماض می کنند. من خواهند بگویند ما به عیب و عجز خود معترفیم اما نیت آن ها به عکس این قول است. من یمنی مزبور از عایت خودپسندی حاضر نیستند ایرادی و اعتراضی بر نوشته های خود بیاورند مبادا رنجیده خاطر شوند. ولی به عقیده نگارنده انتقاد نکردن هم برای جامعه مضراتی است که بر نیک و بد تألیفات آگاه نمی شود و هم برای مؤلف که بر نقص خود واقف نمی گردد به این جهت از فضلا تقاضا می کنیم هر نیک و بدی که در این کتاب هست مورد انتقاد قرار دهند شاید نگارنده بر جزئی از عیوب بیکران خود وقوف یابد و احوال یکی از شعرای ایران قرین اصلاح گردد.